

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΤΡΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

ΤΗΣ ΣΥΜΠΡΑΞΕΙ

ΒΛΑΣΙΟΥ ΣΚΟΡΔΕΛΗ, π. Διευθυντοῦ τοῦ Διδασκαλείου Πελοποννήσου, ΔΔΕΞΙΟΥ ΖΑΜΑΡΙΟΥ Διευθυντοῦ τῶν Ζαριφείων Διδασκαλείων ἐν Φιλιππουπόλει, ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΠΑΠΑΣΩΤΗΡΙΟΥ, Διευθυντοῦ τοῦ Διδασκαλείου Πελοποννήσου, ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ Δ. ΓΡΑΦΕΙΑΔΟΥ, ὑποδ. τοῦ Ὁρφανοτροφείου Χατζηκώστα.

ΕΝ ΤΗ ΗΜΕΔΑΠΗ

Συνδρομὴ ἑτησίᾳ προπληρωτέα
δραχ. 6

Παρακαλοῦμεν τοὺς καθυστεροῦν-
τας νὰ ἀποστείλωσιν αὐτὴν ἐν
συστημένῃ ἐπιστολῇ.

ΥΠΟ

Π. Π. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

ΓΡΑΦΕΙΑ : Ὁδὸς Ἀναγνωστοπούλου ἀριθ. 16.

ΕΝ ΤΗ ΑΛΛΟΔΑΠΗ

Συνδρομὴ ἑτησίᾳ προπληρωτέα
φρ. χρ. 7

Ἀποστέλλεται διὰ συστημένης
ἐπιστολῆς εἰς μονόγροσσα γραμ-
ματόσημα Τουρκίας (5 γρ. 1 φρ.

Ἄριθ. 10

Ἐν Ἀθήναις τῇ 25 Ἀυγούστου 1893.

Ἔτος Β΄.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ : Περὶ Ἰωάννου Ἀμω Κομενίου. — Διδασκαλία τῆς νέας ἐλληνικῆς γλώσσης ἐν τῷ δημοτικῷ σχο-
λείῳ. — Ἀνταποκρίσεις.

ΠΕΡΙ

ΙΩΑΝΝΟΥ ΑΜΩ ΚΟΜΕΝΙΟΥ

Ὁ Κομένιος ἐγεννήθη ἐν Μοραβίᾳ τῇ 16|28
Μαρτίου 1592. Ἦτο υἱὸς μυλωθροῦ, ὅστις ἀποθ-
νῶν τῷ 1602 ἀφῆκε τὸν υἱὸν του ὀρφανὸν εἰς ἡλι-
κίαν 10 ἐτῶν. Οἱ κηδεμόνες τοῦ ἀνηλίκου παιδιοῦ
ὀλιγώρησαν αὐτοῦ. Καὶ φαίνεται ὅτι ἐπέδωθε εἰς
τέχνην τινὰ κατ' ἀρχάς. Ἀλλὰ κατόπιν ὑπέικων
εἰς τὴν ὁρμὴν τῆς μεγάλης αὐτοῦ εὐφυΐας ἐπέδωθε
εἰς τὰ γράμματα καὶ ἐγένετο 16ετής μαθητὴς τῆς
λατινικῆς σχολῆς. Ἐνταῦθα ἡ διδασκαλία ἐγένετο
κατὰ τὸ παλαιὸν πλημμελὲς σύστημα. Παιρημε-
λεῖτο ἡ μητρικὴ γλῶσσα, ἡ βᾶσις ἡ ἀσφαλὴς πά-
στη λογικῆς διδασκαλίας, οἱ δὲ νέοι ὤφειλον νὰ ἀπο-
στηθίζωσι λατινικοὺς κανόνας καὶ φράσεις. Αἱ λέ-
ξεις ἦσαν τὸ πᾶν, περὶ δὲ τῶν πραγμάτων, τῶν
ἐνοπιῶν οὐδεμίαν ἐλάμβανον πρόνοιαν. Οἱ μαθηταὶ
διήρχοντο πολλὰ ἔτη ἐν τοῖς σχολείοις καὶ τὸ μόνον
ἀπομένον αὐτοῖς κέρδος ἦτο ἡ δεξιότης τοῦ ἀνα-
γινώσκειν καὶ γράφειν καὶ ἀριθμεῖν.

Αὕτη ἡ ἀπώλεια τοῦ χρόνου ἐγένετο εὐθὺς ἐπαι-
σθητὴ εἰς τὸν Κομένιον ὄριμον ἦδη κατὰ τὴν ἡλι-
κίαν ὄντα καὶ ἐγεννήθη αὐτῷ ἀποστροφή κατὰ
τοῦ συστήματος τῆς διδασκαλίας.

Τελειώσας δὲ τὴν λατινικὴν σχολὴν τῆς πατρί-
δος τοῦ μετέβη ὁ Κομένιος εἰς τὴν Ἐρβόρνην τῆς
Νασαυίας, ἐνθα ἤκουσε μαθήματα φιλοσοφικὰ καὶ
θρησκευτικὰ παρὰ τῷ Ἀλστεδίῳ. Ἐκ τῆς Ἐρ-
βόρνης ἐπορεύθη εἰς τὴν Εἰδελβέργην καὶ κατὰ
τοὺς χρόνους τούτους 1612 ἐγνώρισε καὶ τὸ σύγ-
γραμμα τοῦ Ρατιχίου, περὶ διορθώσεως τῆς διδασκα-
λίας, καὶ τοῦτο ἐγένετο ἀφορμὴ νὰ ἐμβαθύνῃ ὁ
Κομένιος καὶ νὰ ἀνεύρῃ παιδαγωγικὰς ἀληθείας καὶ
τότε καὶ σήμερον ἐτι ἀληθεῖς καὶ σωτηρίου.

Τότε ἦτο συνήθεια νὰ ταξιδεύωσιν οἱ σπουδα-
σταὶ καὶ ὁ Κομένιος περιηγήθη τὰς δυτικὰς χῶ-
ρας καὶ λίαν πιθανὸν νὰ ἦλθε καὶ εἰς τὸ Λονδίον.
Ἦτο ἦδη 22 ἐτῶν, ὅτε ἐν ἔτει 1614 ἐπανῆλθεν
εἰς Μοραβίαν καὶ ἐγένετο διευθυντὴς τοῦ σχολείου
ἐν Πρεραυίᾳ. Ἐνταῦθα ἐκανόνισε καλλίτερον τὴν δι-
δασκαλίαν τῆς λατινικῆς γλώσσης καὶ εἰσήγαγε
καὶ μαθήματα φυσικὰ, ὥστε ἐνταῦθα ἐσχηματίσθη
εἰδὸς τι πρακτικῷ λυκείου.

Τῷ 1616 ἐγένετο ἱερεὺς καὶ ἀφιερῶθη εἰς τὸ κή-
ρυγμα μέχρι τοῦ 1618, ὅτε διωρίσθη ἐπίτροπος
τῆς ἐκκλησίας καὶ τῶν σχολείων τῆς Φουλνέκης.
Ἐνταῦθα ἔμεινε ὁ Κομένιος τρία ἔτη λίαν εὐχα-
ριστήμενος, καὶ εὐδαίμων καὶ ὡς σύζυγος καὶ ὡς
διδάσκαλος καὶ ὡς ἱεροκλήρῳ. Ἐξέδιδε διδακτικὰ
βιβλία, ἐπεμελεῖτο τῆς ἀνατροφῆς τῶν δύο του τέ-
κνων, ἐκαλλιέργει τοὺς ἀγρούς του καὶ ἐφρόντιζε
περὶ τῶν μελισσῶν του. Ἐνταῦθα μετέφρασε καὶ
τοὺς ψαλμοὺς τοῦ Δαβὶδ ἐμμέτρως εἰς τὴν Βοημι-
κὴν γλῶσσαν. Ἀλλὰ τὴν εὐτυχίαν ταύτην ἐτάραξε
ἡ ἐπανάστασις ἐν Μοραβίᾳ καὶ Βοημίᾳ (1618), ἐνθα
ἀπερίγραπτοι συμφοραὶ συνέβησαν μάλιστα μετὰ
τὴν νίκην Φερδινάνδου τοῦ Β' (1620), ὅστις κατὰ
τὴν συμβουλὴν τῶν Ἰησουϊτῶν διέταξε τοὺς κατοί-
κους ἢ νὰ δεχθῶσι τὴν καθολικὴν πίστιν ἢ νὰ ἐγ-
καταλίπωσι τὴν πατρίδα των. Πρὸς τοῦτο ἔστειλε
στρατὸν ἐξ Ἰσπανῶν, οἵτινες παντοῖα βασανιστή-
ρια μετεχειρίζοντο, ἵνα ἐξαναγκάσωσι τοὺς κατοί-
κους νὰ ἔλθωσι πρὸς τὴν καθολικὴν πίστιν. Ὁ
στρατὸς οὗτος ἦλθε καὶ εἰς Φουλνέκην, ἣν διήρ-
πασε καὶ ἔκασεν. Ἦδη ἔπαθε μεγάλην συμφορὰν
καὶ ὁ Κομένιος· διότι ὁμοῦ μετὰ τὴν περιουσίαν του
ἀπώλεσε καὶ τὰ βιβλία του ὡς καὶ τὰ χειρόγραφα
του, ἅτινα ἀπετέφρωσε τὸ πῦρ.

Ἴνα ἐξαναγκάσωσι δὲ οἱ Αὐστριακοὶ τοὺς ἀν-
θρώπους εἰς τὸν καθολικισμὸν ἐκλείσθησαν αὐτῶν οἱ

ΠΕΡΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΕΝ Τῷ ΔΗΜΟΤΙΚῷ ΣΧΟΛΕΙῳ

(Συνέχεια, ἰδὲ προηγ. φύλλ.)

Τρίτον μάθημα.

3

Ἔτσι τὰ ψαρόπουλά του
σῦρον ὄλ' ἀπὸ κοντά του
συνεβούλευε τὸ ψάρι
ποῦ ἦτο μέσα 'ς τὸ ποτάμι.

Περὶ τίνος εἶναι πάλιν ἐδῶ ὁ λόγος; — Περὶ τοῦ ψαριού. — Τί λέγεται περὶ αὐτοῦ; — Συνεβούλευε τὰ ψαρόπουλά του. — Πῶς τὰ συνεβούλευε; — Ἔτσι. — Πῶς; — Ὅπως εἶπεν ἀνωτέρω. Μὴ χωρίζεσθε, ὅλα ἔρχεσθε κοντὰ μου, 'ς τὸ ποτάμι τρέξετε, ἀλλ' εἰς τῆς ἀκρῆς μὴ πλανήεσθε· εἶν' ἐχθροὶ καὶ φυλαχθήτε. — Αὐτὰς τὰς συμβουλὰς ὅλας ἐτελείωσε τὸ ψάρι καὶ δι' αὐτὸ λέγομεν συνεβούλευε. Ἄν ὅμως ἀκόμη ἔλεγε τὰς συμβουλὰς τὸ ψάρι καὶ μᾶς ἡρώτα τις τότε τι κάμνει τὸ ψάρι, τί θὰ ἐλέγομεν; — Τὸ ψάρι συμβουλεύει τὰ ψαρόπουλά του. — Τώρα ὅμως, ἐπειδὴ ἐτελείωσάν αἱ συμβουλαί, λέγομεν συνεβούλευε τὸ ψάρι τὰ ψαρόπουλά του. Ἐπ' ἴσης λέγομεν τώρα τρώγω ψωμί, πρωτῆτερὰ ἔτρωγον ψωμί, τώρα λέγω, πρωτῆτερα ἔλεγον, τώρα τρέχω, πρωτῆτερα ἔτρεχον, τώρα ἀναγινώσκω, πρωτῆτερα ἀνεγίνωσκον, τώρα καταβαίνω, πρωτῆτερα κατέβαινον, τώρα συντρέχω, πρωτῆτερα συνέτρεχον, τώρα συμβουλεύω, πρωτῆτερα συνεβούλευον. Ἀντὶ τοῦ συνεβούλευε ἠδύνατο νὰ εἶπῃ καὶ συνεβούλευσε. Ποῖα συνεβούλευσε τὸ ψάρι; — Τὰ ψαρόπουλά του. Εἶδατε σεῖς ψαρόπουλα; — Μάλιστα, τὰ πολὺ μικρὰ τὰ λέγουν μαριδάς. — Τί θὰ εἶπῃ λοιπὸν ψαρόπουλον; — Μικρὸν ψάρι. — Πῶς λέγουν τὸν νέον μικρὸν γαῖδαρον; — Γαῖδαρόπουλον. — Τὴν νέαν μικρὰν κότταν; — Κοττόπουλον. — Τὸ νέον μικρὸν ἀραπάκι; — Ἀραπόπουλον. Εἶπατέ μοι ἀκόμη μερικά τοιαῦτα; — Σπιτόπουλον, καλατζόπουλον, κολοκυθόπουλον, διαβολόπουλον, παπαδόπουλον, λαγόπουλον, λυκόπουλον, πουλόπουλον, Μωραϊτόπουλον, ἐμπορόπουλον, μπακαλόπουλον. — Ἀντὶ σπιτόπουλον πῶς λέγουν ἀκόμη; — Σπιτάκι. — Πῶς λέγουν τὸ μικρὸν γράμμα; — Γραμματάκι. — Τὸ μικρὸν παιδί; — Παιδάκι. Εἶπατέ μοι ἀκόμη μερικά τοιαῦτα; — Κουτάκι, ποταμάκι, σαπουνάκι, κουταλάκι, ψαράκι, γαῖδουράκι, ἀλογάκι. — Λοιπὸν ψαράκι καὶ ψαρόπουλον εἶνε τὰ μικρὰ ψάρια. — σῦρον ποῖον; τὸ ψάρι. Πῶς γράφετε σῦρον; — Συ μὲ ὅ ψιλὸν καὶ μὲ περισπωμένην, τὸ ρον μὲ ὀ μικρον. Τί σῦρον τὸ ψάρι; τὰ ψαρόπουλα. — Πῶς τὰ εἶχε δεμένα καὶ τὰ ἔσυρε; ὄχι, τὰ εἶχε πλησίον του καὶ τὰ ἔφερεν ὅπου ἐπήγαιεν αὐτό.

Συστηματοποιήσις

Τώρα συμβουλεύω, πρότερον συνεβούλευον
Τώρα συμβαδίζω, πρότερον συνεβάδιζον
Τώρα συγγράφω, πρότερον συνέγραφον
Τώρα συντρέχω, πρότερον συνέτρεχον
Τώρα περιφέρω, πρότερον περιέφερον
Τώρα ἀναβαίνω, πρότερον ἀνέβαινον
Τώρα συμβαίνει, πρότερον συνέβαινε
Τώρα διαβαίνω, πρότερον διέβαινον
Τώρα συγγράφω, πρότερον συνέγραφον
μικρὸς νέος γαῖδαρος = γαῖδουρόπουλον
μικρὸν νέον ψάρι = ψαρόπουλον
μικρὰ νέα κόττα = κοττόπουλον
μικρὸς νέος λαγὸς = λαγόπουλον

Προβλήματα

Γράψατε καὶ σεῖς κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τὸ συντρώγω, συμπίνω, καταβαίνω, συμπαίζω, ὡς καὶ τέσσαρα ὀνόματα μικρῶν νέων πραγμάτων, τὰ ὑποῖα νὰ ἔχουν εἰς τὸ τέλος πύλον.

Τέταρτον μῖθημα γλωσσικῆς διδασκαλίας.

4

Ἄλλ' αὐτὰ τρελλὰ ὀψάρια
ἀμετάπειστα κεφάλια,
μὲ τὴν μάννα τους γελοῦσαν
τῆς ἐρμηνείας δὲν ψηφοῦσαν.

Περὶ τίνος ἐδῶ γίνεται λόγος; — Περὶ τῶν ὀψαριῶν. — Τί λέγει περὶ αὐτῶν; — Ἦσαν τρελλὰ. — Δηλαδή ἔκαμνον πράγματα, χωρὶς νὰ σκέπτονται, ἦσαν ἀπερίσκεπτα. Ποίως λογῆς ἦσαν λοιπὸν τὰ ψαρόπουλα; — Τρελλὰ. — Καὶ πῶς ἄλλως τὰ λέγει; — Ἀμετάπειστα κεφάλια. — Ἡμεῖς τὰ λέγομεν καὶ ἀγύριγα ἢ ἀγύριστα κεφάλια, κεφάλια, τὰ ὁποῖα κάμνουν ὅ,τι αὐτὰ θέλουν καὶ ὄχι ὅ,τι οἱ ἄλλοι οἱ φρονιμώτεροι συμβουλεύουν. Τοιαῦτα ψάρια λέγονται, ἀμετάπειστα. Ἦμπορεῖ δὲ νὰ ὀνομασθῶν καὶ ἰσχυρογνώμονα, δηλ. ἐπίμονα εἰς τὴν γνώμην των. Ἄν ἦτο ἐν ψάρι πῶς θὰ ἐλέγομεν, ὅτι ἦτο; — Ἀμετάπειστον ψάρι. — Τί ἔκαμνον αὐτὰ τὰ τρελλὰ ψάρια; — Μὲ τὴν μάννα τους γελοῦσαν. — Ποῖα ἐγελοῦσαν μὲ τὴν μάννα τους; — Τὰ ψαρόπουλα. — Ποῦ καταλαμβάνεις, ὅτι εἶναι ψαρόπουλα καὶ ὄχι ἄλλα π. χ. προβατάκια ἢ λαγόπουλα; — Διότι ἐδῶ γίνεται λόγος περὶ τῶν ὀψαριῶν. — Αὐτὰ λοιπὸν τὰ ψαρόπουλα ἐγελοῦσαν μὲ τὴν μάννα τους. Ἄν ἔλεγον τοῦτο τὰ ψαρόπουλα, πῶς θὰ ἔλεγον περὶ ἑαυτῶν; — Ἡμεῖς γελῶμεν μὲ τὴν μάννα μας. — Δυνάμεθα τὸ αὐτὸ πράγμα νὰ εἰπῶμεν καὶ ἄλλως. Τὰ ψάρια ἐγέλων μὲ τὴν μάννα τους = ἡ μάννα τους ἐγέλατο ὑπὸ τῶν ὀψαριῶν. Ὁ Γεώργιος ἐτίμα τὸν πατέρα του, ὁ πατήρ του ἐτίματο ὑπὸ τοῦ Γεωργίου, ἐγὼ τιμῶ τὸν βασιλέα = ὁ βασιλεὺς

τιμᾶται ὑπ' ἐμοῦ. Ἐγὼ νικῶ τὸν Βασίλειον = ὁ Βασίλειος νικᾶται ὑπ' ἐμοῦ. — Καὶ τί ἄλλο ἔκαμνον τὰ ψάρια; — Δὲν ἐψηφοῦσαν τῆς ἐρμηνείας. Ἄντὶ τοῦ δὲν ἐψηφοῦσαν δυνάμεθα νὰ εἰπῶμεν κατεφρόνουν τὰς συμβουλὰς.

Συστηματοποιήσις.

ἐγὼ γελῶ	ἡμεῖς γελῶμεν
σύ γελᾷς	σεῖς γελᾶτε
ἐκεῖνος γελᾷ	ἐκεῖνοι γελῶσι
ἐγὼ γελῶμαι	ἡμεῖς γελώμεθα
σύ γελᾶσαι	σεῖς γελᾶσθε
ἐκεῖνος γελᾶται	ἐκεῖνοι γελῶνται

Τὰ ψάρια ἐγέλων μὲ τὴν μάννα τους = ἡ μάννα τους ἐγέλατο ὑπὸ τῶν ὀψαριῶν. Ἡμεῖς τὰ ὀψάρια γελῶμεν μὲ τὴν μάννα μας = ἡ μάννα μας γελᾶται ὑπ' ἡμῶν τῶν ὀψαριῶν.

Ὁ πατήρ μου τιμᾶται παρ' ἐμοῦ = ἐγὼ τιμῶ τὸν πατέρα μου.

Προβλήματα.

Γράψατε τὸ νικῶ εἰς ὅλα τὰ πρόσωπα, ὡς ἐγράψαμεν τὸ γελῶ καὶ μίαν πρότασιν, ἣτις νὰ ἐκφέρηται καὶ κατὰ τοὺς δύο τρόπους, ὅπως εἶδατε εἰς τὸ τιμῶ καὶ γελῶ.

ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΕΙΣ

Ἐκ Φθιωτίδος. Ἀπὸ τὸ 1878 μέχρι τοῦ 1885 μεγάλη ὄθησις ἐδόθη καὶ πολλὰ προσπᾶθει κατεβλήθησαν ἐκ μέρους τῶν ἀρμοδιῶν ὑπὲρ ἀνορθώσεως τῆς στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως, διὸ καὶ πολὺ εὐχόμενος καρπούς ἐδρέψαμεν. Δὲν συνέβη ὅμως δυστυχῶς τὸ αὐτὸ καὶ κατὰ τὸν μετέπειτα χρόνον ἀπὸ τοὺς ἐκαστοτε ἀρμοδίους, οἵτινες ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῆς βελτιώσεως κατέστρεψαν τὰ πάντα, καὶ ἐδώρησαν τὸν μαρμαρὸν καὶ τὴν ἀπαγορευθεῖσαν. Ὁ νόμος περὶ Δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως τοῦ 1834 ἐν ἀρθρ. 23 καὶ 24 ὁρίζει μνησιαῖον μισθὸν, ἀνεξόδον κατοικίαν καὶ ἀνάλογα διδάκτρα ὅστε κατὰ μέσον ὄρον ὁ ἐν πρωτεύουσῃ νομοῦ διδάσκαλος τῶν χρόνων ἐκείνων ἐλάμβανε μισθὸν δραχ. 100, ἐνοίκιον δραχ. 40, καὶ διδάκτρα δραχ. 50 ἦτοι τὸ ὅλον δρ. 190 Πλὴν τῶν ἄνω παροχῶν ὁ νόμος XΘ' διὰ μὲν τοῦ ἀρθρ. 11 ἔδωκε μεγάλα προσόντα τοῖς ἐκ τῶν νέων διδασκαλείων διδασκάλους, διὰ δὲ τοῦ ἀρθρ. 12 ἠύξισε τὴν μισθοδοσίαν εἰς δραχ. 140 μνησιαῖως. Τούτου ἕνεκα πολλοὶ νέοι δυνάμενοι νὰ χρησιμοποιοῦσιν πνευματικὰς τε καὶ ὕλικὰς δυνάμεις περὶ μεγαλείτερα ἐγκατέλιπον τὰς Πανεπιστημιακὰς

σπουδὰς των, ἐνεκοπώθησαν τὸ διδασκαλικὸν ἔργον, μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι ἔχουσι νόμους τοὺς Κράτους ἐξασφαλίζοντας αὐτοὺς ἠθικῶς τε καὶ ὕλικῶς. Λαμπρὰ ὄνειρα! εὐτυχεῖς ἡμέραι!

Καπνὸς ἦν καὶ διελύθη. Τοῦτο ἡλίου φαινότερον ἀποδεικνύεται ἐκ τῆς ἐπισκοπήσεως τῶν ἀπὸ τὸ 1885 καὶ ἐντεῦθεν διαπραχθέντων καὶ διαπραττομένων. Ταῦτα δὲ ἐν ὀλίγοις εἰσιν, ἀθέτησις ὄρων μεταξὺ τῶν συμβληθέντων, λαθραία ἀφαιρέσεις μισθοδοσίας καὶ πλήρης ὑποδούλωσις τῶν διδασκάλων.

Καὶ ἰδοὺ αὐτὰ ἐν πρός ἐν.
1) Διὰ τοῦ μοναδικοῦ ἀριθ. τοῦ νόμου ΑΣΞΓ' ἀφῆρηθησαν τὰ διδάκτρα τῶν διδασκάλων χωρὶς νὰ δοθῆ ἀνάλογος ἀποζημίωσις, διότι ἡ 10δραχμος αὔξησις μετὰ πενταετῆ ὑπηρεσίαν πάντων ἐξ ἴσου ἦτο καὶ εἶνε λίαν ἀδικος. Καὶ διὰ νὰ μὴ ἦτο τοιαύτη ἔπρεπε νὰ δοθῆ ἀμέσως μετὰ τὴν κατάργησιν καὶ ἡ ἀποζημίωσις καὶ προσέτι 10 ἐπὶ τῆς ἑκατόν, ὡς γίνεται καὶ εἰς τοὺς λοιποὺς κλάδους.

2) Διὰ τοῦ νόμου ΒΠΕ' ἀρθρ. 10 ἀπεκόπη τὸ παρεχόμενον ἐνοίκιον, καὶ οὕτω ἔμεινε τοῖς διδασκάλους εἰς ξηρὸς, ξηρότατος μισθός. Προηγουμένως εἶπον ὅτι ὁ ἐν Νομῶ διαμείνων τότε πρωτοβάθμιος διδάσκαλος κατὰ μέσον ὄρον ἐλάμβανε μνησιαῖως 190 δραχμάς. Τώρα τί λαμβάνει; καὶ ὑπὸ ποίας περιστάσεις ζῆ; Ἄς συγκρίνωσιν οἱ ἀρμόδιοι τοὺς κόπους, τὰς δαπάνας, τὰς γνώσεις καὶ τὰς παροχὰς ἐκείνων, πρὸς τὰς τούτων δηλ. τῶν ἐκ τῶν νέων διδασκαλείων, καὶ ἄς θέσωσιν τὴν χεῖρα των ἐπὶ τοῦ στήθους διὰ νὰ ἐκφέρωσιν τὴν ἀμερόληπτον ἀπόφασίν των. Ἰδοὺ ἡ ἀθέτησις τῶν ὄρων καὶ ἡ λαθραία ἀφαιρέσεις.

Καὶ μέχρις ἐδῶ μὲν ἐζητάσαμεν συντόμως τὸ ζήτημα ὑπὸ ὕλικὴν ἔποψιν, ὑπὸ ἠθικὴν δὲ τί βλέπομεν! Μὰ τὴν ἀλήθειαν ἀκατανόητα πράγματα, καὶ ἰδοὺ αὐτά.

Τὸ ἀρθρ. 16 τοῦ νόμου ΒΠΕ' ὁρίζει τὸν κατατοπισμὸν τῶν διδασκάλων κατὰ τὰς ποιικίλας ἀνάγκας τῆς υπηρεσίας. Ἐγὼ ὅμως ἐπιθύμουν νὰ μάθω, ἐὰν αἱ λέξεις ποιικίλα ἀνάγκαι ἐρμηνεύονται καὶ ἐνοῶσι τὴν ἀπόλυσιν 500 διδασκάλων, τὴν μετακίνησιν 2 χιλιάδων τοιούτων καὶ τὸν διορισμὸν πρωτοβαθμίων εἰς θέσεις τριτοβαθμίων μὲ μισθὸν τριτοβαθμίων ἄνευ αἰτήσεώς των, καθ' ὅσον αἱ ὀλίγα γνώσεις μου δὲν μοὶ ἐπιτρέπουσι νὰ δώσω τοιαύτην ἐρμηνείαν. Ἄν θέλωσιν ἄς μὴ ὀνομάσωσι τοῦτο ἐξευτελισμὸν, ἄς τὸ ὀνομάσωσι προστασίαν, ἀλλὰ δέον νὰ ἀνατρέψωσι καὶ τοὺς κανόνας τῆς λογικῆς.

Ἐκτὸς ὅμως τούτου, μήπως τὸ περὶ δοκιμαστικῶν ἐξετάσεων Β. Δ. εἶνε ὀλιγώτερον ἔδικον καὶ ἐξευτελιστικόν, ἀφοῦ διαμφισβητεῖται ἡ ἰκανότης τῶν διδασκάλων, οἵτινες 11 ὅλα ἔτη ἐφοίτησαν εἰς τὰ δημόσια σχολεῖα καὶ ὑπέστησαν τὴν νόμιμον ἐξέτασιν ἐνώπιον συλλόγου ἐκ καθηγητῶν τοῦ Πανε-

πιστημίου και τοῦ Διδασκαλείου! Ἄγνοοῦσιν ὅτι δολοφονοῦσι τοὺς διδασκάλους ἀναγκάζοντες αὐτοὺς διὰ τοιούτων μέτρων νὰ δαπανῶσι πολιτίμους ὄ- ρας εἰς τὰ μὲν, δὲ, και, τὰ, γὰρ, οὖν, τοῦ Πλου- τάρχου και τοῦ Πλάτωνος! ἐνθὶ κάλλιστα ἠδύ- ναντο νὰ δαπανῶσι ταύτας μελετῶντες παιδαγω- γικά καὶ θρησκευτικὰ περιοδικὰ, ἢ καὶ ἄλλα βιβλία εἰς τὴν καθωμιλημένην περιέχοντα ἐκτενῆ ὕλην χρη- σιμωτάτην διὰ τὰ καθημερινὰ μαθήματα τοῦ σχο- λείου. Ὅχι, πρέπει τὰ θρασυδεῖλα ταῦτα ὄντα, οἱ δημοδιδάσκαλοι, νὰ εὐρίσκωνται εἰσέτι ὑπὸ τὴν σπά- θην τῶν ἐκαστοτε ἰσχυρῶν ἐπιταττόντων αὐτοῖς. πρᾶξον τοῦτο, ἄλλως παραπέμπεσαι εἰς ἐξετάσεις, καὶ τότε βλέπομεν τὸ πτυχίον σου κλπ.

Καὶ δὲν εἶνε τοῦτο ἐξετελισμός; Πῶς δύναται ὁ διδάσκαλος νὰ ἔχῃ νοῦν νὰ διδῆσκῃ, ὅταν ἡξυέρῃ ὅτι τὸ πτυχίον του δύναται πᾶς τις νὰ ἀφαιρήσῃ; πόθεν νὰ ἀρύεται ἐνθουσιασμόν εἰς τὸ ἔργον του, ὅταν βλέπῃ ὅτι ἐναντίον του συνώμοσαν ὅλα τὰ στοιχεῖα ἀπὸ τοῦ τμηματάρχου μέχρι τοῦ κ. μέ- λους τῆς ἐφορευτικῆς τῶν σχολείων ἐπιτροπῆς, Καὶ ταῦτα πάντα γίνονται ἐπ' ὀνόματι τῆς βελτιώσεως τῶν σχολείων, ἐπ' ὀνόματι τῆς πατρίδος. Δυστυχεῖς δημοδιδάσκαλοι! ταλαίπωροι ἄνθρωποι! Ἐν Ἑλ- λάδι διὰ σᾶς δὲν ὑπάρχει νοῦς, δὲν ὑπάρχει καρδιά, δὲν ὑπάρχει πρόνοια, πάντα διέπει ἡ αὐθαιρεσία καὶ ἡ ἀπερικοψία. Αἱ! κύριοι ἀρμόδιοι, προσ- τατεύσατε καὶ ἐξασφαλίσατε τοὺς διδασκάλους ἀπὸ τὰς ἐπιδρομάς, καὶ ἔστε βέβαιοι ὅτι καὶ γνώσεις ἀρκετὰς ἔχουσι καὶ ἐνδιαφέρον διὰ νὰ τὰς μεταδώ- σωσιν, ἄλλως καὶ κεφαλικὴν ποινήν, ἐὰν θέσητε, οὐ- δέποτε θὰ ἔχητε διδασκάλους ἐνθουσιῶντας καὶ πο- νοῦντας τὸ σχολεῖον.

Ἐξ ὧν λοιπὸν τούτων εἰκάζω ὅτι ἐσκεμμένως καὶ ἐκ προμελέτης ἀπεφασίσθη ἡ ἐξόντῳσις τῶν δη- μοδιδασκάλων ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῶν ποικίλων ἀ- ναγκῶν καὶ τὰς βελτιώσεις τῆς στοιχειώδους παι- δείας, καὶ ἡ ἀντικατάστασις τούτων ὑπὸ τῶν ἐξό- χως καταρτισθησομένων γραμματιστῶν (!)

Δὲν ἀπελπίζομαι ὁμως, διότι ἐσωτερικῆς τις δύ- ναμεις μοὶ λέγει, ἀνδρίζου, ὑπόμεινε, καὶ ἀνάμεινε τὴν ἀκμὴν μετὰ τὴν παρακμὴν κατὰ τὸν γενικὸν κανόνα.

ΠΟΙΗΜΑΤΑ
ΙΩΑΝΝΟΥ Γ. ΓΙΑΝΝΟΥΚΟΥ

Ποτάμια καὶ θάλασσα
(ἐκ τῶν μύθων τοῦ Αἰσώπου)

Λένε τὰ ποτάμια στὴν ἀκρογιαλιά
τρέχοντας πηδῶντας ὅλα βιαστικά:
Θάλασσα, ἀφοῦ πρῶτα εἶμαστε γλυκὰ,
γιατὶ ἐστὶ ἴδική σου τώρα ἀγκαλιά,
ἀλμυρὰ μᾶς κάνεις, ἄνοστα πολὺ,
ποῦ ἀπὸ μᾶς δὲν πίνει πλεῖα οὔτε πουλί;

Ἐν Ἀθήναις ἐκ τοῦ Τυπογραφείου ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1893—3039.

Στὰ παράπονά των τὰ πολὺ σκληρὰ
λέγει τότε Ἐκείνη: Τί σᾶς πταίω γῶ,
ὅταν μοναχὰ σὰς γίνεσθ' ἀλμυρὰ;
μήπως ποτὲ τρέχω νὰ σᾶς κυνηγῶ;
σεῖς μὲ βία βλέπω νᾶρχεσθε τρελλὰ
στὴν ἀκρογιαλιά μου... σώνει καὶ καλά!

Προσοχή, παιδάκια! μὴ καμμιὰ φορὰ
μὲ κακοὺς συντρόφους γίνετ' ἀλμυρὰ!

ΛΥΧΝΟΣ

(ἐκ τῶν τοῦ Αἰσώπου)

Α'.

Ὁ Λύχνος εἰς τὸ λάδι του πολὺ εἶχε μεθύσει
καὶ ἀναμμένος ἐφεγγεν ἐπάνω σὲ μιὰ βρούσι·
Ἀστροφεγγιά, χαρὰ Θεοῦ, ἦταν αὐτὸ τὸ βράδυ·
καὶ, λές, ὁ Λύχνος ἐλαμπε σὰν Ἥλιος στὸ σκοτάδι,
καὶ τ' ἄστρα τὰ μικρόφωτα κυττάζοντας γελάει
καὶ λείε ὑπερήφανα: Ποιὸς σὰν ἐμὲ φωτᾷει!
Ἐμένα ἂν ἀφήσουνε νὰ φέγγ' ὡς τὴν Αὐγὴ
Θὰ ἰδοῦνε ὅτ' εἶνε ἄχρηστος ὁ Ἥλιος εἰς τὴν Γῆ!

Β'.

Αὐταῖς ταῖς τρέλλαις λέγοντας, ἀέρι μικρὸ πιάνει
κι' ὁ Λύχνος ὁ λαμπρόφωτος τὴ λάμψι του ὅλη
χάνει

... δύο στεναγμοὺς ἀφίνει...
καὶ σὰν κεράκι σβήνει!

Αὐτὴν τὴν ὥρα ἄνθρωπος ἐπήγαίνε στὴ βρούσι
καὶ ἄκουσε τί ἔλεγεν ὁ Λύχνος πρὶν νὰ σβήσῃ·
σὰν ἔσβησε τὸν ἀναψε καὶ ἔπειτα τοῦ λέει:
» Φέγγε καὶ σώπα, Λύχνε μου, ὅσο τὸ φῶς σου
καίει!
» Τὰ φῶτα ὁμως τοῦ Θεοῦ, ὁ Ἥλιος ἢ τ' ἄστέρι,
» πάντα θὰ φέγγουνε τῆς Γῆς, εἶνε δὲν εἶν' ἀέρι!
Ἐκ Πειραιῶς

Ι. Γ. Γιαννοῦκος

Ἄλφαθητάριον Π. Π. Οἰκονόμου ἔκδοσις
Γ'. 1893. Ἐν Ἀθήναις παρὰ τῷ κ. Ἄν. Κων-
σταντινίδῃ.

Ἦδη ἐξῆλθε ἐκ τῶν πιστηρίων ἐν 13. ἐκδόσει τὸ
ἄλφαθητάριον τοῦ κ. Π. Π. Οἰκονόμου, δι' οὗ ἐν
τριάκοντα μαθήμασιν οἱ μικροὶ μαθηταὶ ἔνευ κόπου
μανθάνουσι τὴν πρώτην ἀνάγνωσιν. Ἰναδὲ δύνανται καὶ
ἄλλοι μὴ χρηματίσαντες μαθηταὶ τοῦ κ. Οἰκονόμου
νὰ μεταχειρίζωνται ἐπαφελῶς τὴν μέθοδον, ἥτις εἶναι
ἀπλουστάτη, ὁ συγγραφεὺς προτάσει ἐνὶν ἐκτενεῖς ὁδη-
γας. Ὅσοι τῶν κ. διδασκάλων ἐπιθυμοῦσι νὰ ἐργα-
σθῶσι κατὰ τὴν μέθοδον τοῦ κ. Οἰκονόμου, καὶ προ-
τιμῶσι τὸ ἄλφαθητάριον αὐτοῦ ἄς ἀποταθῶσι πρὸς
τὸν κ. Ἀνέστην Κωνσταντινίδῃν εἰς Ἀθήνας.